

A Quarter horse fajta
Tenyésztési Programja

Amerikai Western Ló Tenyésztők Egyesülete

2024.

Tartalom

1. A fajta leírása

- a) A fajtafenntartásért felelős szervezet megnevezése
- b) Az eredő törzskönyv megnevezése
- c) A fajta kialakulása, jelenlegi helyzete, várható jövőbeni szerepe
- d) Az állomány nagysága a Tenyésztési Program elfogadásakor
- e) A fajta rendezési elve (genealógiai vonalak, stb.)
- f) Küllemi leírás
- g) Értékmérő tulajdonságok

2. Tenyészcél

3. Tenyésztési módszerek

- a) Fajtatiszta tenyésztés (a fajtaazonosság, annak vizsgálati módszerei, igazolásának rendje)
- b) Keresztezés
- c) A vonaltenyésztés, vonal fenntartás elvei a fajtában
- d) Génkészlet, génmegőrzés

4. Törzskönyvezés

- a) Állományba vétel feltételei
 - i. Főkönyvbe való felvétel és bekerülése feltételei
 - ii. Előkönyvbe való felvétel és bekerülés feltételei
- b) A Törzskönyvből való kikerülés szabályai
- c) Származás nyilvántartás
 - i. A kancafedeztetés, termékenyítés nyilvántartása
 - ii. A fedeztetés, termékenyítés bejelentése
 - iii. A fedeztetés, termékenyítés utólagos bejelentésének szabályai
 - iv. A csikók jelölésének, azonosításának módja
 - v. A transzponderek beszerzésének, nyilvántartásban vételének, a tenyésztő részére történő eljuttatásának rendje
 - vi. Az elnevezés szabályai
 - vii. Azonosító képzés szabályai
 - viii. UELN képzés szabályai
 - ix. Származás ellenőrzés módja és dokumentálásának rendje
 - x. A származási igazolás kiállításának szabályai
 - xi. Import Quarter horse-ok eljárási rendje
- d) Tartástechnológiai előírások
- e) A teljesítmény nyilvántartás, teljesítmény vizsgálat rendje
 - i. Az adatok gyűjtése
 - ii. Teljesítményvizsgálat rendje
 - iii. Az adatok feldolgozása, értékelése
- f) Tenyészállat minősítés rendje

- I. Mének
- II. Kancák

5. A fajta szelekciójának rendje
 - a) Tenyészmén-jelöltek szelekciója
 - b) Tenyészkanca-jelöltek szelekciója
6. Tenyészmének használata
 - a) A mének tenyésztési/termékenyítési engedélye kiadásának tenyésztési és állategészségügyi feltételei
 - b) Import mének használatának szabályai
 - c) A szaporítóanyag minőségi követelményei
7. Egyesületi nyilvántartások és igazolások rendje (tagi és egyesületi)
A tagok által benyújtott jelentések:
 - a) Állomány nyilvántartás jelentés
 - b) Párosítási terv
 - c) Tenyésztési (fedeztetési) engedély méneknek
 - d) Változás bejelentés
Az egyesület által vezetett nyilvántartások:
 - e) Partner (tag/tulajdonos/tartó) nyilvántartás (és KKV nyilvántartás)
 - f) Állomány nyilvántartás
 - g) Csikószám nyilvántartás
 - h) Fedeztetés nyilvántartás
 - i) Pályázati igazolások nyilvántartása
8. Országos állattenyésztési adatbázisba történő adatküldés módja és rendje
9. A fajta népszerűsítése
10. A tenyésztők tenyésztői munkájának elismerése
11. A fajta tenyésztési programjának megvalósításában résztvevő szervezetek kapcsolatrendszere és ezek feladatai
 - a) Tenyésztőszervezet
 - b) Faji szövetség
 - c) Tenyésztési hatóság
 - d) Mesterséges termékenyítő állomások, spermaforgalmazók
 - e) Oktatási-kutatási intézmények
12. Záró rendelkezések
13. Mellékletek

1. A fajta leírása

a) A fajtafenntartásért felelős szervezet:

Amerikai Western Ló Tenyésztők Egyesülete (a továbbiakban: Egyesület), 8095 Pákozd, Arany János u. 8.

b) Az eredő törzskönyv megnevezése:

"Quarter horse"-nak (a továbbiakban QH) az a ló tekinthető, amelyik az American Quarter horse Association (továbbiakban AQHA) méneskönyvi nyilvántartásában szerepel. A QH fajta eredeti tenyésztőjének a AQHA tekintendő, mely az eredő törzskönyvet/méneskönyvet vezeti.

Magyarországon minden QH fajtájú lovat törzskönyvezni kell. A Qh fajtájú lovak törzskönyvezése Magyarországon az Amerikai Western Ló Tenyésztők Egyesülete feladata. Az Egyesület csak azokat az egyedeket veszi fel a törzskönyvébe, melyeket az AQHA is elismer. A csikókat az AQHA a két részből álló Méneskönyvébe jegyzik be. A két rész:

FŐKÖNYVBŐL

ELŐKÖNYVBŐL áll.

c) A fajta kialakulása, jelenlegi helyzete, várható jövőbeni szerepe:

Az QH Amerikában kitenyésztett lófajta, amelyet az 1940-ben megnyitott méneskönyvben Amarilloban (Texas, USA) tartanak nyilván. A fajta alapját főleg a spanyol hódítók által Amerikába bevitt lovak és azok leszármazottai alkották. Később az angol bevándorlók által meghonosított lóversenyek döntő módon befolyásolták a fajta kialakulását. Ezek a versenyek két ló között, rövid távon, 1/4 mérföldön (kb. 400 m) dőltek el. Innen kapta a fajta az elnevezését is: "negyed mérföldes ló" = quarter horse. A versenyteljesítmény és a gyorsaság javítására Angliából importáltak angol telivér fajtájú versenylovakat, amelyeket a meglévő állománnyal kereszteztek. Az alapítás óta a tenyészanyag szelekciója a versenyteljesítményeken keresztül történik. Vonaltenyészeteken át speciális tulajdonságok szilárdultak meg, amik két fő tenyészirányt alakítottak ki: a versenyló illetve sportlókénti hasznosítást. Emellett természetesen nem szabad elfeledkezni az eredeti hasznosítási módról, ami a szarvasmarhatenyésztéssel foglalkozó farmokon munkalóként történő alkalmazást jelenti.

A QH rendkívül szelíd, nyugodt természetű, sokoldalú, könnyen kezelhető, könnyűlovaglász ló, amit Európában főleg a western lovassportban, Amerikában galoppversenyeken, ugrósportban, militaryban, díjlovaglásban, fogatsportban, a farmok munkalovaként, valamint szabadidőlőként is használnak. A fajta kiváló takarmányhasznosító és jól bírja a fél intenzív, ill. extenzív, legelőre alapozott tartást.

A fajta jelenleg szabadidős – és verseny célokra használt és egyre gyakoribb a szarvasmarha tenyésztők mindennapi munkájukhoz való hasznosítása. Kiegyensúlyozott idegrendszerének, stabil szervezetének, terhelhetőségének köszönhetően egyre elterjedtebb a szabadidős lovasok és

lovas iskolák körében is.

d) Az állomány nagysága a Tenyésztési Program elfogadásakor

A magyarországi western lófajták közül a QH rendelkezik a legtöbb egyeddel. Az egyesület megalakulásakor a nyilvántartásba vett egyedek (kancák, heréltek, mének) száma Magyarországon 945 (1. sz. melléklet állománylista). Az állomány elhelyezkedése az ország egész területére kiterjed.

e) A fajta rendezési elve

Az állomány elsődleges rendezési elve a tenyészcélból adódik, vagyis a különböző használati típusok szerint történik. Ez az alábbiak: reining típus, cutting típus, pleasure típus, halter típus, ranch horse típus, allround típus, hunter típus. A használati típusokon belül az egyedek genetikai hátterük szerint rendezhetők.

f) Küllemi leírás

A QH fajta küllemi fajtastandardja szerint:

Tömege 430 kg – 700 kg között változik. A fej az enyhén csukafejtől az egyenes profilú fejalakulásra keresztül a félkos profilig változhat. Jellemzőek a kicsi fülek, széles homlok, oldalt ülő meleg, barátságos szemek. A túlságosan durva, burkolt fej nem jellemző a fajtára, és nem kívánatos. Marmagassága a mai elvárásoknak megfelelően bottal mérve 142-165 cm között változhat, de ettől lehetnek egyedi eltérések. Nyakillesztése jellemzően alacsony vagy közép magas, de kívánatos a használati típusnak megfelelő nyakillesztés, a szélsőségek nem kívánatosak. Kívánatos és jellemző az erős, ívelt nyak és a puha tarkó. Marja nem kifejezett, háta jellemzően rövid vagy közepesen hosszú. Az erősen izmolt far és vállak, a korrekt lábszerkezet, kifejezett, száraz ízületek, egészséges, kemény paták minden esetben kívánatosak. Mozgása lapos, de mindig dinamikus, energikus, lendületes és szabályos. Bármely alapszín és azok módosulásai elfogadottak a fajtában.

Küllemi tulajdonságok megítélése:

	KÍVÁNATOS	MEGFELELŐ	NEM MEGFELELŐ
FEJ	a testtömeggel arányos nagyságú, kifejezett nemi jelleget sugárzó fej, élénk tekintetű ép szemek, ép, szabályosan záródó fogazat.	kissé burkolt fej, egyik szem hiánya	Durva, otromba fej, elmosódott nemi jelleg, rendellenes fogazat, rejtettheréjűség, csukafogazat, pontyfogazat
NYAK	Középmagasan vagy alacsonyan illesztett, szépen ívelt nyak, puha tarkó.	Közepesen hosszú, enyhén alacsonyan illesztett, egyenes nyak, kissé magas fejtűzés.	Kifejezetten alacsonyan vagy magasan illesztett nyak, vagy/és nagyon rövid nyak, merev tarkó.

TÖRZS	Hátba nyúló mar, erős hát és ágyék, közepesen mély mellkas, dölt, hosszú lapocka.	Kissé elmosódott vagy kissé magas mar, enyhén hajlott hát, kis fokú pontyhát, vagy pontyágyék. Kissé meredek lapocka.	Nagyon magas, rövid, vagy hosszú mar. Előremélyedt hát, kifejezett pontyhát vagy pontyágyék.
FAR	Erősen izmolt, kerek, alma vagy dinnye far. Alacsonyan tűzött farok.	Enyhén csapott far, középmagasan tűzött farok.	Izomszegény, nagyon rövid vagy/és nagyon csapott far, magasan tűzött farok.
ELÜLSŐ LÁBAK	Oldalról és előlről nézve is korrekt lábszerkezet, megfelelő méretű száraz ízületek, a testtömeggel arányos, szabályos alakulású erős, egészséges paták.	Kis fokú franciásság vagy hegyfaltípró lábállás, kissé meredek vagy lapos pata	Erősen franciás vagy hegyfaltípró lábállás, bakpata, nagyon megnyúlt, lapos pata.
HÁTULSÓ LÁBAK	Oldalról és hátulról nézve is korrekt lábszerkezet, megfelelő méretű száraz ízületek, a testtömeggel arányos, szabályos alakulású paták. Erős, egészséges paták.	Kisfokú tehenesség, székállás vagy kardállás, kissé hosszú szár, kis fokban szabálytalan pata.	Kifejezett székállás, vagy tehenesség, nagyon meredek vagy lapult paták.
MOZGÁSA	Tiszta, lendületes, ütemes, a jármódra jellemző lábsorrenddel, szabályos láb előrevitel.	Kisfokban lapátol, kaszál vagy zsinóroz, közepesen hosszú és lendületes lépéssel.	Ütemhibás, sánta, erősen lapátol vagy kaszál.
SZÍNE	Alapszínek és azok módosulásai		Egyes mintázatok nem elfogadottak (tobiano, overo, tovero, stb.)
VISELKEDÉS	Rendkívül jó természetű, könnyen kezelhető, kiváló munkakészségű. Nyugodt, kiegyensúlyozott idegrendszerű, emberbarát viselkedésű.		A nehezen kezelhető, labilis idegrendszerű egyedek nem kívánatosak.

g) Értékmérő tulajdonságok

A QH rendkívül szelíd, nyugodt természetű, sokoldalú, könnyen kezelhető, könnyűlovaglászó ló, amit Európában főleg a western lovassportban, Amerikában galoppversenyeken, ugrósportban, militaryban, díjlovaglásban, fogatsportban, a farmok munkalovaként, valamint szabadidőlóként is használnak. Jellemző a fajtára a szilárd pata, egészséges, jól terhelhető lábak. Jó munkakészségű, megbízható, terhelhető fajta. A QH általánosságban kiváló takarmányhasznosító és jól bírja a fél-intenzív, ill. extenzív, legelőre alapozott tartást. A QH a lóhasználat valamennyi területén eredményesen alkalmazhatók. E tulajdonságai miatt nemcsak a hobby lótartók, hanem a teljesítménysportokat folytatók körében is igen kedvelt. A fajta jelentősége a jövőben minden bizonnyal nő. Ezen a fajtán belül lehetőség van a különböző vonalaknak a későbbi tenyészcél szerinti alkalmazására, ami nagy tenyésztői szabadságot biztosít a tenyésztő számára. A jól megválasztott keresztezési partnerek ivadékaik egy bizonyos célra sokkal alkalmasabbak lehetnek. A fajta fő értékmérője az egyedek használati értéke: a könnyű kezelhetőség, nagy szervezeti

szilárdság, kiegyensúlyozott idegrendszer, tartástechnológiával szembeni igénytelenség, jó takarmányértékesítő képesség, tanulékonyság. A használat során feltétlen munkakészség, emberbarát viselkedés. Használatából adódóan értékmérője az esztétikus küllem, amibe a ló teljes fenotípusa értendő a klasszikus küllemtani értékektől kezdve adott esetben a hosszúszőrök minőségén át a ló színéig és jegyeiig.

2. Tenyészcél

Az Egyesület célja a QH lófajta teljesítőképességének és sokoldalúságának megtartása és minőségi fejlesztése; a jó minőségű, tiszta tenyésztés érdekében az AQHA rendelkezései és irányelvei figyelembevételével a magyar és az Uniós állattenyésztési jogszabályokat betartva a tenyésztői munka megszervezése.

Mint hogy ez a tenyésztőegyesület hivatott a magyarországi QH tenyésztők, illetve állományaik összefogására, ezért a kapcsolattartás az AQHA-vel, illetve a magyar ló nyilvántartási rendszerrel az Egyesületen keresztül történik.

Az Egyesület célja ezen, a szabadidő és sport területén jól használható, jól teljesítő fajta megőrzése, népszerűsítése és hazai egyedszámának növelése.

3. Tenyésztési módszerek

a) Fajtatiszta tenyésztés

A fajtaazonosság feltétele, hogy az egyed az alábbi származási követelményeket teljesítse:

- Főkönyves állományban való nyilvántartás
vagy
- Előkönyves állományban való nyilvántartás.

A fajtaazonosság alapidokumentuma a fedeztetési jegy. A fedeztetési jegyet a származás igazolás dokumentumának tekintjük, de bármely vitás vagy kérdéses esetben a DNS vizsgálat elvégzendő, a csikó/ló tulajdonosának költségére.

A származásban elismertek: bármely Főkönyvben vagy Előkönyvben nyilvántartott egyed.

b) Keresztezés

A fajtában az egyéb fajtákkal való keresztezés nem megengedett. Az AQHA szabályainak és rendeleteinek megfelelően, melyet az Egyesület is alkalmaz (a másként szabályozott esetek kivételével) egy mén, kanca, herélt ló, ivartalanított kanca, vagy nem tenészkanca, amelyik 48 hónapos vagy annál fiatalabb, s amelyiknek az egyik szülője a Főkönyvben, másik szülője pedig az Előkönyvben vagy a The Jockey Club of North America nyilvántartásában vagy bármilyen, elismert angol telivér nyilvántartásban van bejegyezve, az Előkönyvbe kerülhet. AQHA és az Egyesület által elismert keresztezés a fenti feltételekkel csak angol telivérrel lehetséges (amennyiben AQHA által regisztrált utód létrehozása a cél).

c) A vonaltenyésztés, vonalfenntartás elvei a fajtában

Egy-egy hasznos értékmérő tulajdonság nagy biztonsággal való örökítése okán törekszünk a ménvonalak kialakítására a fajta kialakulása során egykor alkalmazott szelektációs módszerek alapján, előtérbe helyezve az általános használati tulajdonságokat. A legyengült, rossz használati értékű egyedeket produkáló vonalak fenntartása nem cél, hiszen a fajta genetikai variabilitása nem a vonalak fenntartásától függ.

d) Génkészlet, génmegőrzés

Génkészletek felderítése: A QH fajta hazai génkészletét a teljes hazai QH lóállomány génkészlete jelenti. A fajtában alkalmazott egyedek sokszínűsége és száma okán genetikai beszűkülésre nem kell gondolni; valamint a génbankok által elérhető mélyhűtött szaporítóanyag folyamatos génfrissítést tesz lehetővé.

Génbank: Kimagasló tenyésztéértékű apaállatoktól mélyhűtött szaporítóanyag gyártása és tárolása indokolt.

A párosítások kivitelezésének módszerét a tenyésztő szabadon választhatja meg, de az

adott módszer alkalmazását illetően köteles betartani a vonatkozó rendelkezéseket, ideértve a honi állategészségügyi feltételeket is, különösképpen a mesterséges termékenyítésre és az embrió- átültetésre való tekintettel.

4. Törzskönyvezés

a) Állományba vétel feltételei

A FŐKÖNYVBE VALÓ FELVÉTEL:

Az AQHA szabályainak és előírásainak megfelelően, melyet az Egyesület is alkalmaz (a másként szabályozott esetek kivételével) az olyan mén, kanca, herélt ló, ivartalanított vagy nem tenyészkanca kerülhet a Főkönyvbe:

a.) Amelyik 48 hónapos korú vagy fiatalabb, s amelyik Főkönyvben szereplő szülőkkal rendelkezik. Ez a ló bejegyzéskor főtörzskönyvi számot kap. Ez a szám megegyezik a lónak az AQHA által kiadott regisztrációs számával. Az 1992. január 1-en vagy azután született lovak esetében nem kerül megvizsgálásra a bejegyzéshez szükséges alkalmasság, bár a későbbiekben részletezett "Genetikai hibák és nemkívánatos tulajdonságok vagy rendellenességek" a törzskönyvben feltüntetésre kerülnek. Ezek felfedezésekor a tulajdonosnak azonnal jelentenie kell az Egyesületnek és a AQHA-nak, hogy ez a törzskönyvbe és a lóútlevélbe bekerülhessen. Ezen tulajdonságoknak eltitkolása vagy késedelmes bejelentése a tulajdonost fegyelmi eljárás alá vonhatja.

b.) Amelyik korábban az Előkönyvben volt és:

- az AQHA által vezetett Teljesítménykönyvbe felvételt nyert az AQHA által elfogadott teljesítmény versenyeken elért eredmények alapján,
- amelyikről az AQHA által felhatalmazott állatorvos igazolja, hogy nincs genetikai hibája.

c.) Amikor egy mén vagy kanca korábban az Előkönyvben szerepelt és átkerült a Főkönyvbe, akkor az Előkönyvben felsorolt bármilyen csikója is az adott napon a Főkönyvi regisztrációba kerülhet. Az ilyen csikó átlépése a Főkönyvi regisztrációba a tulajdonos által beadott kérelem alapján történik, melyet a ló származási lapjával és az átíratási díjjal együtt kell benyújtani.

Amikor egy ló alkalmassá válik arra, hogy az Előkönyvből felkerüljön a Főkönyvbe, be kell szolgáltatni a ló AQHA által kiadott származási lapját, hogy ezt a változást arra rávezessék. Amennyiben a tulajdonos nem tudja ezt benyújtani, mert az elveszett vagy megrongálódott, akkor neki vagy felhatalmazott képviselőjének közjegyző által hitelesített nyilatkozatot kell beadni az AQHA- hez arról, miért nem tudja benyújtani a bizonyítványt. Emellett négy új, a lóról készült teljesalakos fényképet kell beadnia (mindkét oldalról, szemből és hátulról), melyek alapján az AQHA kibocsáthatja a kijavított származási lapot.

Főkönyvbe kerülés kizáró okai:

- olyan csikó, melynek mindkét szülője az Előkönyvben (Appendix) szerepel.
- olyan csikó, melynek egyik szülője Előkönyvben (Appendix) szerepel és a másik öse angol telivér.
- olyan csikó, mely 2007. január 1-én vagy azt követően született és homozigóta pozitív a HYPP betegségre (H/H)

AZ ELŐKÖNYVBE VALÓ FELVÉTEL:

a.) Az AQHA szabályainak és rendeleteinek megfelelően, melyet az Egyesület is alkalmaz (a másként szabályozott esetek kivételével) egy mén, kanca, herélt ló, ivartalanított kanca, vagy nem tenyészkanca, amelyik 48 hónapos vagy annál fiatalabb, s amelyiknek az egyik szülője a Főkönyvben,

másik szülője pedig az Előkönyvben vagy a The Jockey Club of North America nyilvántartásában vagy bármilyen, elismert angol telivér méneskönyvbe van bejegyezve, az Előkönyvbe kerülhet.

b.) Az 1992. január 1-én vagy azután született lovak ilyen jellegű regisztrálásához nem szükséges a ló előzetes vizsgálata, azonban bármilyen nem kívánatos tulajdonságot vagy rendellenességet az AQHA által kiadott származási lapon fel kell tüntetni és a ló lóútlevelébe az Egyesület kérésére a Lóútlevél Iroda bevezeti. A hiba felfedezésekor a tulajdonosnak azonnal jelentést kell tennie az AQHA-nal és az Egyesületnek, hogy bejegyezhessek az adott hibát. Az ilyen hibák eltitkolása vagy késedelmes közlése fegyelmi eljárás alá vonhatja a tulajdonost.

c.) Az Előkönyvben felsorolt lovak versenyezhetnek az AQHA által elfogadott versenyeken, amennyiben a felállított követelményeknek megfelelnek.

d.) Az Előkönyvben felsorolt bármelyik mén vagy kanca, melyet nem minősítettek a Teljesítménykönyvben az Előkönyvben marad, hacsak mindkét szülője be nem kerül a Főkönyvbe és ezen kívül minden más követelménynek megfelel.

b) A törzskönyvből történő kikerülés szabályai

A törzskönyvből kikerülhet az adott ló amennyiben hitelt érdemlően bebizonyosodik, hogy a törzskönyvbe kerülés illetve a törzskönyvben tartás valamely feltételének nem felel meg (pl. származásellenőrzéskor bizonyítottan nem felel meg a fajta törzskönyvi feltételeinek, előírásának és szabályainak).

c) Származás nyilvántartás

Az Egyesület az AQHA-hoz hasonlóan azokat a lovakat ismeri el QH fajtájú lovaknak, melyeknek ősei szerepelnek az AQHA méneskönyvében és megfelelnek az AQHA törzskönyvezési szabályzatában foglaltaknak. Az állomány nyilvántartás három részből áll. Egy részből a QH fajtájú lovak méneskönyvében történik, melyet az American QH Association, mint anyaszervezet vezet. Ebben a világ összes QH fajtájú lovát tartják nyilván. A honi nyilvántartás két részből áll. Az Egyesület belső nyilvántartása számítógépen történik, mely a tárgyi feltételek biztosításáról szóló nyilatkozatnak megfelelően áll rendelkezésre. Másrészt az Egyesület csatlakozik a Magyar Lótenyésztők Országos Szövetsége (a továbbiakban: MLOSZ) rendszeréhez a tenyésztési adatok központi nyilvántartása céljából (2. sz. melléklet megállapodás MLOSZ-el).

I. A kancafedeztetés, termékenyítés nyilvántartása

Az MLOSZ által használatos fedeztetési/termékenyítési jegy alapján.

II. A fedeztetés, termékenyítés bejelentése

A fedeztetési/termékenyítési jegyet a fedeztetés/termékenyítéssel egyidejűleg kell kitölteni és az adatokat a fedeztetési idény végeztével a fedeztetési/termékenyítési jegy adatainak az MLOSZ által az országos állattenyésztési adatbázisba való rögzítésével kell megadni. A kanca ellését a tulajdonos a fedeztetési jeggyel együtt rendelkezésre bocsájtott ellésbejelentő nyomtatványon köteles bejelenteni az ellést követő 8 napon belül.

III. A fedeztetés, termékenyítés utólagos bejelentésének szabályai

Amennyiben a QH fajtájú ló jelölésekor/nyilvántartásba vételekor nem áll rendelkezésre fedeztetési jegyzőkönyv, mert az nem került kiállításra a fedeztetéskor/termékenyítéskor, úgy

az utólagosan kiállítható. A kiállítás feltétele az amerikai anyaszervezet, az AQHA által kiállított Származási lap (Certificate Of Registration).

Az esetlegesen le nem könyvelt fedezetésből született csikók (fedezetési jegy nem került kiállításra) a származás DNS vizsgálatot követően igazolása után az MLOSZ által kiadott ún. pótfedezetési jegy kiállításával van lehetőség. Ez esetben a DNS vizsgálaton túl külön eljárási díj megfizetésére kötelezett a csikó tulajdonosa, illetve a fedezetési jegy kiállítását elmulasztó fedezetési állomás üzemeltetője. A különjárási díj az eljárást lefolytatót illeti. Az Egyesület tenyésztésvezetője vagy az általa megbízott állatorvos, szervezet képviselője pl. lótenyésztési felügyelő a csikó jelölésekor kiállítja a csikóbélyegzési jegyzőkönyvet, illetve a ló diagramot. Ezzel egy időben kitölti a „Kérelem korábbi évben történt fedezetés utólagos dokumentálásához” nevű MLOSZ által kiadott rendszerdokumentumot. Ezt eljuttatja a MLOSZ irodájába, mely ez alapján kiállítja az adott évről szóló fedezetési jegyet. Ez alapján a csikóbélyegzési jegyzőkönyv iktatható.

IV. A csikók jelölésének, azonosításának módja

A csikó honi azonosításának feltétele a csikó előzetes AQHA regisztrációja.

Az adott egyed származásának igazolására a AQHA által kiadott, hitelesített származási lap szolgál, ami a törzskönyvnek az adott lóra, illetve tenyésztőjének adataira vonatkozó részének másolata. Származási lap csak ismert származású, pontosan azonosítható csikóra az állat tulajdonosának kérésére állítható ki.

A származási lapot a fedezetési jegy, a fedezetési jelentés illetve a származási lap igénylő alapján állítja ki az AQHA. Három ősi sort tartalmaz. A származási lapot folyamatosan számozással látják el, mely szám az állat regisztrációs száma is egyben.

Az Egyesület által honosított származási igazolást a Lóútlevél tartalmazza.

Az AQHA által kiadott származási lap a következőket tartalmazza:

- a ló törzskönyvi számát (mely megegyezik az AQHA regisztrációs számmal)
- a ló fajtáját, nevét, nemét, születési idejét, színét, jegyeit, bélyegeit,
- a ló őseinek adatait (név, törzskönyvi szám),
- a ló tenyésztőjének és tulajdonosának adatait (név, cím),
 - a származási lap hátoldalán lévő rajzokon a ló jegyeinek és más azonosítóinak (bélyegzések, sebhelyek, szőrforgók, stb.) rajzát,
- a kiállítás dátumát,
- az AQHA tenyésztésvezetőjének hitelesítő aláírását és bélyegzőjét, illetve a tetovált azonosító jelet.

A tulajdonosnak a származási lap igénylő benyújtásakor AQHA tagnak kell lennie, különben a nem tagokra rótt bejegyzési díjat kell kifizetnie.

Amennyiben egy csikó születése után tulajdonosváltás történt, minden változást egy megfelelően kitöltött és aláírt adásvételi-bejelentőn kell közölni a megfelelő átírási díj kifizetése mellett, valamint a magyar jogszabályok alapján a lóútlevélbe is be kell jegyeztetni az új tulajdonost.

Az adott csikónak az AQHA-nél való bejegyzésénél a tulajdonos felel a megfelelően kitöltött és aláírásával, illetve a méntulajdonos aláírásával hitelesített származási lap igénylőért és a bejegyzési díj kifizetéséért.

Ha az egyik szülő angol telivér, akkor ennek származási okmányairól - (ami tartalmazza a tulajdonos adatait is) - másolatot kell beadni az AQHA-hez. A telivérnek a The Jockey Club of North America-nál illetve bármely olyan angol telivér méneskönyvben, melyet a The Jockey Club of North America elismer, nyilvántartásában szerepelnie kell.

A csikó tenyésztője a fedezetéskori kancatulajdonos. A csikó első tulajdonosa a csikó születése napján

a kanca tulajdonosa.

Az állatok azonosítása egyedi jelölés, részletes küllemi leírás és genetikai vizsgálatok eredményei alapján történik. A megszületett csikókat az azonosíthatóság érdekében választási korban (5-9 hó) tartósan meg kell jelölni.

Azon állatok esetében, melyek 1992. január 1. után születtek, kötelező a genetikai azonosítás a célból, hogy nyilvántartásba kerüljenek. A genetikai vizsgálatok elvégzésére az AQHA által akkreditált laboratóriumok jogosultak, melyek listáját a 3. sz. melléklet tartalmazza.

Amennyiben indokoltan megkérdőjelezhető egy csikó származása, az AQHA kérheti a csikó és a szülők genetikai vizsgálatát, melynek a költségeit az AQHA döntése szerint osztanak meg. A teszt eredményét más megkapott információkkal együtt vizsgálat alá vethetik a csikó származásának bizonyításakor. Ezeket a genetikai vizsgálatokat csak az AQHA által elismert intézmény végezheti el.

Az olyan mén tulajdonosa, akinek a ménje 1998. január 1. után egy vagy több kancát fedez az AQHA-nek elküldött fedeztetési jelentés szerint, a saját költségén köteles az AQHA-nél iktatnia a mén genetikai típusáról szóló írásos jelentést, melyet az AQHA által elismert laboratóriumtól szerezhet meg, az AQHA által elfogadott eljárásnak megfelelően. Miután a teszt eredményét bejegyezték az AQHA-nél, nem szükséges ezt évente megismételni, kivéve, ha ezt maga az AQHA kéri.

Minden 1995. január 1-én vagy ezután született kanca genetikai vizsgálata elvégzendő mielőtt bármely tőle származó utódot nyilvántartásba vennének.

2000. január 1-et követően a genetikai vizsgálatok elvégzése kötelező minden olyan csikó esetében, mely olyan kancától származik, amely 1994. január 1-én vagy ezt követően született.

2001-től a genetikai vizsgálatok elvégzése kötelező minden olyan csikó esetében, mely olyan kancától származik, amely 1993. január 1-én vagy ezt követően született.

2002-től a genetikai vizsgálatok elvégzése kötelező minden olyan csikó esetében, mely olyan kancától származik, amely 1992. január 1-én vagy ezt követően született.

2003 -tól a genetikai vizsgálatok elvégzése kötelező minden olyan csikó esetében, mely olyan kancától származik, amely 1991. január 1-én vagy ezt követően született.

2004-től genetikai vizsgálatok elvégzése kötelező minden olyan csikó esetében, mely olyan kancától származik, amely 1990. január 1-én vagy ezt követően született.

2005-től genetikai vizsgálatok elvégzése kötelező minden olyan csikó esetében, mely olyan kancától származik, amely 1989. január 1-én vagy ezt követően született.

Az Egyesület kizárólag csak azokat a csikókat veszi nyilvántartásba, amelyek esetében a tenyésztő a fajta anyaszervezete, az AQHA (Amarillo, Texas, USA) felé a törzskönyvezéssel kapcsolatos bejelentési kötelezettségeknek maradéktalanul eleget tett és az anyaszervezet által kiadott származásigazolást (Certificate of Registration) megkapta. Ettől eltérni csak akkor lehet, ha az AQHA a magyar egyesület felé igazolja a csikó nyilvántartásba vételét és a származás igazolás megküldését. Ebben az esetben a postai ügymenet késedelme miatt a jelölés a származás igazolás fizikai megléte nélkül is elvégezhető.

A Magyarországon született QH csikók jelölése teljes körűen, kizárólagosan elektronikus transzponderrel történik. A transzponder beültetésének helye a nyak bal oldala, a fejtető és a mar között, a sörényél alatt van. A beültetés szakszerű elvégzéséről (elvégeztetéséről) a tenyésztő jogosult és köteles gondoskodni. A beültetést kizárólag az Egyesület tenyésztésvezetője vagy az Egyesület által adott naptári évre megbízott lótenyésztési felügyelő és/vagy állatorvos végezheti el aki az AQHA által elfogadott törzskönyvezési rendnek megfelelően felvett ló adatok alapján kitölti az MLOSZ

nyilvántartásában elérhető csikójelölési jegyzőkönyv és ló diagram dokumentumokat.

Az Egyesület minden év január 15-ig köteles honlapján feltüntetni az általa megbízott szervezet, személy és állatorvosok listáját megjelölve a lefedett területet és elérhetőséget. A 4. sz. melléklet: a megállapodási formanyomtatvány az Egyesület és harmadik fél között transzponderes jelölésre. A lótulajdonos az Egyesülethez benyújtott külön kérelme esetében az ajaktetoválással korábban már ellátott magyarországi QH lovak másodlagos jelölésként elektronikus transzponderrel is megjelölhetők. Az ajaktetoválás alapján ily módon már nyilvántartásba vett lovak adatai mellé a hivatalosan beültetett transzponderkódot az országos állattenyésztési adatbázisba és a ló útlevelébe fel kell venni.

A beültetett transzponderhez tartozó vonalkódos matrica az Egyesület és MLOSZ nyilvántartásának dokumentumaira felragasztásra kerül.

A csikójelölési jegyzőkönyv 3. példánya a tenyésztő részére átadásra kerül, a lóútlevél-kiváltás alapdokumentumaként. A jegyzőkönyv 2. példánya az Egyesület tenyésztésvezetőjének saját nyilvántartásában marad, a ló diagram másolatával együtt. Az eredeti ló diagramot és a hozzá tartozó 1. példány csikójelölési jegyzőkönyvet az Egyesület szakmai ellenőrzés és irattározás céljából megküldi a lóútlevelet kibocsájtó szervezet (Lóútlevél Iroda) részére. Az ajaktetoválással korábban ellátott lovak másodlagos, transzponderes megjelölése esetén az Egyesület tenyésztésvezetője az ajaktetoválás alkalmával kiállított MLOSZ által kiadott csikóbélyegzési jegyzőkönyv másolati példányán, vagy a lóútlevél másolatának megküldésével bejelenti a transzponderes megjelölést. A lóútlevéllel már rendelkező, zárolt adattartalmú lovak esetében a transzponderkód az országos állattenyésztési adatbázisban történő rögzítéséről a lóútlevelet kibocsájtó szervezet gondoskodik. Szakmailag még nem jóváhagyott és zárolt ló adat esetében az Egyesület tenyésztésvezetője jogosult pótlólag a transzponderkódot rögzíteni.

A kitöltött dokumentumok alapján az MLOSZ az Országos Állattenyésztési Adatbázisba a felvett ló adatokat az ahhoz tartozó transzponderkódhoz kapcsoltnak, megfelelő azonosítószámmal ellátva, szakszerűen rögzíti. Az egyesületi lóútlevél kiállítása a Lóútlevél Iroda feladata a megállapodásban rögzítettek szerint.

V. A transzponderek beszerzésének, nyilvántartásában vételének, a tenyésztő részére történő eljuttatásának rendje

A QH lovak jelölésére szolgáló transzponderek útját a gyártótól a beültetésig dokumentálni kell. A magyarországi QH fajtájú lovak jelölésére használható transzponderek beszerzése, nyilvántartása, tenyésztő részére történő eljuttatása, és a megjelölt csikók törzskönyvi nyilvántartásba vétele az alábbi rendben történik:

- Az Egyesülete megbízza az MLOSZ-t a transzponderek megrendelésével és beszerzésével.
- Az MLOSZ által beszerzett transzpondereket az Egyesület készletnyilvántartásba veszi, és a felhasználandó jelölőeszközök sorszámát bejelenti a tenyésztési hatóságnak.
- Az Egyesülete törzskönyvvezési eljárásának rendjébe illeszkedve a tenyésztésvezető megszervezi a bejelentett QH fajtájú csikók helyszíni azonosítását a tenyésztésvezetője vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos által.
- A tenyésztésvezető, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos a transzpondert a csikó helyszíni azonosítása alkalmával szállítja a tenyésztő részére.

A tenyésztésvezető, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos az előzetesen bejelentett csikó helyszíni azonosításának alkalmával először ellenőrzi, hogy a csikót korábban már nem jelölték-e meg idegen transzponderrel. Amennyiben nem, a tenyésztésvezető, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos ezt követően átadja a csikó tulajdonosának a jelölésre szolgáló transzpondert. A tenyésztő köteles gondoskodni a transzponder helyszínen történő szakszerű beültetéséről, melyet

az Egyesülete tenyésztésvezetője, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos végezhet.

A tenyésztésvezető, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos ellenőrzi a helyszínen beültetett transzponder kódját és ezzel egyidőben elvégzi a törzskönyvezési szabályoknak megfelelő, illetve a lóútlevél-kiadáshoz szükséges lóazonosítást. A lóazonosítás során a tenyésztésvezető, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos a törzskönyvezési szabályzatában leírtaknak megfelelően veszi fel a csikó adatait, és tölti ki az MLOSZ nyilvántartásában elérhető csikójelölési jegyzőkönyv dokumentumot.

A beültetett transzponderhez tartozó vonalkódos matrica legalább az egyesület és MLOSZ nyilvántartásának dokumentumaira felragasztásra kerül.

Ha a bejelentett csikó azonosítása során az azonosítást végző személy korábban beültetett, idegen transzpondert talál a csikóban, akkor felfüggeszti az azonosítási eljárást és ellenőrzi, hogy a csikó más lófajtában nem került-e azonosításra. Az ellenőrzés díjköteles, valamint és a felmerülő kiszállási költségek a tulajdonost terhelik. A csikó azonosítása a DNS-vizsgálat eredményének ismeretében folytatható.

Ha az azonosítatlan eredetű transzponderrel jelölt csikó egyértelműen azonosítható, és az AQHA szabályait is figyelembe véve QH fajtában törzskönyvezhető, akkor a beültetett transzpondert nyilvántartásba kell venni. Az idegen eredetű beültetett transzponder nyilvántartásba vétele díjköteles (a mindenkor díjazást az egyesület a honlapján közlésezi) és kizárólag az egyesületi tagsági felvételi kérelemmel és éves tagsági díj befizetésével lehetséges. A tenyésztésvezető gondoskodik a transzponderrel megjelölt QH csikók MLOSZ nyilvántartásba vételének szabályszerű ellátásáról.

VI. Az elnevezés szabályai

A AQHA által kiadott származási lap igénylőn három tetszőleges névjavaslatot kell feltüntetni, amelyek közül az első helyen szereplőt véglegesítik, amennyiben az megfelel az alábbiakban leírt követelményeknek (ha nem, akkor a második, ill. a harmadik névjavaslat kerül elfogadásra):

A név:

- nem lehet 20 betűhelynél hosszabb, beleértve a betűket, számokat és az üresen hagyott helyeket,
- nem lehet egy másik (akár élő, akár már elhullott) ló neve, illetve egy olyan név, ami a védett nevek listáján szerepel, vagy ami személyeket és a jó ízlést sérti,
- a név elején és végén betűcsoport csak 2-4 betűből állhat,
- sem római, sem arab számok használata nem megengedett a névben, kivéve, ha a 20 karakter utolsó 3-5 helyén helyezkedik el 3-5 arab szám, amennyiben a név fennmaradó részétől különállnak.
- írásjelek, mint pl. aposztrofok, vagy kötőjelek használata nem megengedett.
- egybetűs jelölések (előnév, utónév) használata nem megengedett. A 20 karakter első kettő vagy négy üres helye és/vagy az utolsó kettő vagy négy üres helye bármilyen 2-4 betűből állhat, amennyiben a név fennmaradó részétől különáll.

VII. Azonosító-képzés szabályai

Felhasznált elektronikus jelölőeszköz:

A transzponder, amely megfelel az ISO 11784 szabványnak és HDX vagy FDX-B technológiát alkalmaz, valamint ISO 11785 szabvánnyal kompatibilis leolvasó készülék segítségével olvasható.

A QH csikó azonosítója az alábbiak szerint képezendő:

HUN K QH155661508

1-3. karakter: az ország jele (HUN)

4. karakter: szóköz

5. karakter: K vagy M a csikó nemétől függően (kanca/mén vagy herélt)

6. karakter: szóköz

7-8. karakter: a fajta jele (QH)

9-10. számjegy: a születési év utolsó két számjegye

11-17. számjegy: az AQHA által kiadott regisztrációs szám, mely a származási lapon szerepel.

VIII. UELN képzés szabályai

Az UELN azonosító szám képzése a következőképp történik:

1-3. számjegy: 348 (Magyarország hivatalos ISO országcódja)

4-6. számjegy: 1QH (adatbázis kódja (1) és fajtajel (QH))

7-8. számjegy: a születési év utolsó két számjegye

9. számjegy: 0 (nulla, kitöltő karakter)

10- 15. számjegy: az AQHA által kiadott regisztrációs szám, mely a származási lapon szerepel.

IX. Származás ellenőrzés módja és dokumentálásának rendje

Alapvetően a származást az anyakanca és a fedeztetési jegy összekapcsolódása határozza meg. Ennek feltétele, hogy a csikó az anyja alatt kerüljön azonosításra, és ne legyen olyan tényező, amely kétségesé teszi a csikónak a fedeztetési jegy szerinti származását, tehát a QH csikók származásigazolását a

fedeztetési jegy adatai jelentik. Amennyiben gyanú merül fel a fedeztetési jegy adatainak valótlanságát illetően, úgy az azonosítást végző szakember elrendelheti a DNS alapú származásellenőrzést.

Fedezőtmenek és tenyésztésbe veendő kancák esetében kötelező a DNS alapú származásigazolás megléte, mint a tenyésztésbe vétel feltétele. Ezt kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a fedezőtmenek-és/vagy tenyészkanca tenyésztésbe vétele előtt a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel.

Az egyed DNS markere az AQHA szellemi tulajdonát képezi, amelyet magyarországi tenyésztésbe vételkor az Egyesület tenyésztésvezetője kér meg az AQHA-tól a melléklet 5. számú nyomtatványon keresztül és továbbít a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal számára a magyarországi közhiteles nyilvántartásba vétel és mének esetében a tenyésztési engedély alapján a főtörzskönyvi szám megigénylése céljából.

X. Az Egyesület által jóváhagyott származási igazolás kiállításának szabályai

A származási igazolás a lóútlevél részét képezi.

A származási igazolás adattartalma:

- sorszám
- az elismert tenyésztő egyesület vagy szövetség neve, a törzskönyv megnevezése
- az állat születési dátuma, színe és jegyleírása, ivara
- a jelölés módja, azonosító és UELN-szám
- a tenyésztő és a tulajdonos neve és címe
- az állat származása 4 ősi sorig
- az ősök törzskönyvi száma, neve, születési éve, színe, azonosítója (a 3. ősi sorig)
- a kiállítás helye és időpontja
- a hitelesítő aláírása

Azon lovakra, amelyek csak az alapadatokat tartalmazó lóútlevéllel rendelkeznek, a tulajdonos megrendelésére és költségére az Egyesület állítja ki a honosított származási igazolást (6. sz. melléklet), amelynek feltétele az alábbi dokumentumok tulajdonos által történő bemutatása személyesen vagy elektronikus úton:

- egyed eredeti 4 ősi soros AQHA származási lapja
- alapadatokat tartalmazó lóútlevél adatai (egyed azonosító száma, UELN szám)
- egyed transzponderes kódja
- az állat születési dátuma, színe és jegyleírása, ivara
- a tenyésztő és a tulajdonos neve és címe
- egyed DNS alapú származás ellenőrzésének igazolása (a DNS alapú származás ellenőrzést kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel)

XI. Import QH lovak nyilvántartásba vételének eljárási rendje

Import lónak tekintjük azt az amerikai QH fajtájú lovat, melynek a AQHA által kibocsájtott Származási Lapján születési helyként nem Magyarország van megjelölve.

Import lovak azonosítójának képzése: Import QH, mely rendelkezik lóútlevéllel (honosítás):

Az eredeti Származási Lap és a lóútlevél alapján az Egyesület tenyésztésvezetője, vagy megbízottja az országos állatenyésztési adatbázis rendszerében rögzíti a ló adatait. A honosítás során a Származási Lapon szereplő ősök is rögzítésre kerülnek. Az azonosító képzése a következő:

HUN K IM209342020

- 1-3. karakter: az ország jele (HUN)
- 4. karakter: szóköz
- 5. karakter: K vagy M a csikó nemétől függően (kanca/mén vagy herélt)
- 6. karakter: szóköz
- 7-8. karakter: IM (az import tényére utal)
- 9-10. számjegy: a születési év utolsó két számjegye
- 11-13. számjegy: háromjegyű sorszám (900-999 – MLOSZ által kijelölve)
- 14-17. számjegy: a honosítás éve

A lóútlevele alapján szabályos UELN azonosító számmal rendelkező import lovat az eredeti UELN számával kell nyilvántartásba venni (kiadva a hagyományos magyarországi import azonosítót is). A hivatalos UELN számot nem alkalmazó országból importált QH lovak az egyéb „idegen azonosító”-ját nyilvántartásba kell venni, a hagyományos magyarországi importazonosító kiadása mellett. Az UELN számra történő kizárólagos átállítás érdekében számukra hazai UELN szám kerül kiadásra, így biztosítva, hogy az Egyesület és az országos állattenyésztési adatbázis nyilvántartán keresztül az érdeklődő az eredeti adatbázisra rátalálhasson.

Hasban importnak tekintjük:

- a) a külföldről vemhesen Magyarországra behozott honosítatlan kanca csikóját (ebben az esetben a kancát először a szokásos módon honosítani kell)
- b) a Magyarországról fedeztetés céljából külföldre szállított és visszahozott kanca csikóját
- c) külföldről az anyjával együtt még jelöletlenül behozott csikót.

A csikót importnak tekintjük, ezért mindhárom esetben a tulajdonosnak (tenyésztőnek) rendelkeznie kell a csikó AQHA által kiállított Származási Lapjával (Certificate Of Registration), melyen a születési hely nem Magyarország. A tulajdonos az Egyesület tenyésztésvezetője felé jelzi, hogy a csikót jelöletleni szeretné. Az Egyesület tenyésztésvezetője, vagy a megbízott szervezet képviselője, állatorvos a csikó jelölésekor kiállítja a csikóbélyegzési jegyzőkönyvet, illetve a ló diagramot. Ezt követően az Egyesület tenyésztésvezetője, vagy megbízottja import azonosító számot képez és ezzel rögzíti az Országos Állattenyésztési Adatbázisba.

d) Tartástechnológiai előírások

A QH fajta tartástechnológiai követelményei nem különböznek az egyéb kultúr lófajtáknál a XXI. században elvárható tartási körülményektől. A fajta egyedeinek azonban kifejezetten jól kell tolerálni az extenzív illetve fél-extenzív tartástechnológiai elhelyezést és takarmányozási viszonyokat. Jó a fajta technológiai tűrőképessége. A hatályos állategészségügyi és állatvédelmi jogszabályok betartása minden esetben kötelező.

Követelmények:

Boxos tartás esetén: min. 3 x 3 m-es boxokban megfelelő biztonságban más ménektől és kancáktól. Kancák és évjáratú csikók esetén a csoportos tartás megengedett legelőn fél intenzív vagy extenzív viszonyok között.

Az egyed korának, nemének, testtömegének és használatának megfelelő takarmányozás. Nyalósó ad libitum, folyamatos ásványi kiegészítő biztosítása, szükség szerint vitamin biztosítása a fedeztetési idény előtt és közben.

Napi rendszeres jártatás nyereg alatt, kocsiban vagy karámban.

Állategészségügyi alapellátás: vakcinázás, féreghajtás, labordiagnosztikai vizsgálatok a hatályos állategészségügyi és álltavédelmi jogszabályoknak megfelelően.

Pataszabályozás szükség szerint, javasolt 6-8 hetente.

Csikók leválasztása 6-8 hónapos korban történik, lehetőség szerint csoportosan.

e) A teljesítmény nyilvántartás, teljesítmény vizsgálat rendje

I. Az adatok gyűjtése elsődlegesen az egyesületi rendezvényeken történik.

Tenyészszemle:

A tenyészszemle a fajta tenyésztési programjának meghatározó eleme. Ezáltal válik lehetővé, hogy az egyedek elbírálásra kerüljenek. A tenyészszemle alapján megítélhető a fajta tenyésztésének színvonala az adott időszakban, a különböző évek összehasonlításával pedig a tenyésztői munka előrehaladása vagy hanyatlása is lemérhető.

Évente egy, országos, nyílt tenészszezlét rendez az Egyesület. Helyszínéről és időpontjáról az éves közgyűlés dönt. Finanszírozása az egyesület költségvetéséből, valamint pályázati, szponzorációs és egyéb forrásokból központilag történik. Az országos tenészszezmle kiírását az Egyesület valamennyi tagja részére a jelentkezési határidő lejárta előtt legalább 1 hónappal meg kell küldeni. A tenészszezlén a bíráló bizottság elbírálja az egyed származását, küllemét és mozgását (részletesen a Tenészkanca-jelöltek szelekciója és Tenészmén-jelölteke szelekciója részben). A tenészszezlén az Egyesület közgyűlése által elfogadott bírók bírálják.

II. Teljesítményvizsgálat rendje

Az Egyesület saját egyesületi teljesítményvizsgálatot nem kíván végezni. Az állatok minősítésének alapját az AQHA tenyésztési szabályzatának idevonatkozó rendelkezései képezik és a AQHA végzi: 1.f. A QH küllemi leírása, 6.a. Tenésztésbe vétel feltételei és 4.f. Tenészállat minősítés rendje.

III. Az adatok feldolgozása, értékelése

Az adatok feldolgozása és értékelése a tenésztésvezető feladata. Az adatfeldolgozás folyamatosan történik és a feldolgozott adatokból éves összesítés és kimutatás készül.

f) Tenészállat minősítés rendje

A teljesítményvizsgálatok a versenyeken, tenészszezlén és utódokon át elért eredmények alapján történnek, céljuk a tenészállatok értékének megállapítása.

Az AQHA által elismert versenyeken elért kiemelkedő teljesítmények, díjak, a Teljesítménykódex alapján a Teljesítménykönyvben (Register of Merit, ROM) vannak vezetve és értékelve. Ezeknek a nyilvántartását az AQHA végzi.

I. Mének

A tenésztési engedély megszerzésének módja, feltételei:

Küllemi -és mozgásbírálát:

Az egyed személyesen bemutatásra kerül az éves tenészszezlén, vagy ennek akadályoztatása esetén

elektronikus úton a tulajdonos eljuttat videó felvételt az egyedről küllem- és mozgásbírálathoz az Egyesület részére. A videón a mént szilárd beton talajon szükséges bemutatni nyugalmi helyzetben, körbejárva a mént felvételt készítve. Mozgásbírálathoz lépésben és ügetésben felvezetve szilárd talajon, oldalról, szemből és hátulról készítve a videó felvételeket mindkét jármódban.

Felvételt szükséges készíteni a mén fogazatáról és heréiről.

A kérelemhez mellékelni kell egy állatorvosi igazolást a mén heréinek helyzetéről, állapotáról és a mén fogazatáról/ esetleges harapási rendellenességekről a vizsgáló állatorvos aláírásával és pecsétjével ellátva.

Származás ellenőrzés:

Az AQHA érvényes Tenyésztési Programja szerint, melyet az Egyesület irányadónak tekint, minden olyan állat tenyésztésbe vonható, amely az AQHA főtörzskönyvében szerepel, függetlenül attól, hogy nemkívánatos genetikai hibákkal vagy tulajdonságokkal terhelt-e avagy sem. A fedezetessel kapcsolatos korlátozó intézkedések meghozatalára az AQHA jogosult amelyet az Egyesület maradéktalanul követ és betart. A tenyésztésre használt mének esetében minden esetben kötelező a magyarországi és az AQHA által kiadott fedezetési engedély beszerzése, valamint a mén tenyészállatként történő nyilvántartásba vétele. Ezen engedélyek hiánya esetén az adott mén tenyésztésre nem használható.

Az alább felsorolt rendellenességeket és a lótenyésztésben általánosan nemkívánatosnak tartott tulajdonságokat és genetikai hibákat a törzskönyvben és a származási lapon is fel kell tüntetni, attól az időponttól kezdődően, amelytől az adott hiba illetve tulajdonság ismertté vált. Az ilyen tulajdonságok valamelyike vagy több ilyen tulajdonság együttes megléte nem zárja ki, hogy az adott ló az AQHA által elismert eseményeken részt vegyen, illetve nem feltétlenül zárja ki, hogy a tenyésztésre lehessen használni.

a.) Harapási rendellenességek: csukafogazat, pontyfogazat - nem zárt kapcsolódás a felső és az alsó - középső metszőfogak között, akár kis mértékben, akár túlzott mértékben jelentkezik. Hatályos az 1992. január 1-én vagy ezt követően született csikók esetében.

b.) Cryptorchid-jelleg (rejtettheréjűség) - kevesebb, mint két látható, a herezacskóba leszállt here. Hatályos az 1998. január 1-én vagy ezt követően született csikók esetében.

c.) Hyperkalémiás Periódikus Paralízis (HYPP – Hyperkalemic Periodic Paralysis): olyan örökléses bántalom, amely izomrángással, izomgyengeséggel, illetve súlyos esetben elhullással jár. A jelenlegi kutatási eredmények szerint az IMPRESSIVE (AQHA regisztrációs száma: 0767246) nevű mén leszármazottainál jelentkezhet ez a genetikai örökletes terheltség. Hatályos az 1998. január 1-én vagy ezt követően született olyan csikók esetében, amelyek származásában fellelhető az IMPRESSIVE (AQHA regisztrációs száma: 0767246) nevű mén; ez esetben az AQHA a HYPP terheltség genetikai szűréséhez köti a csikó regisztrációját; amennyiben a csikó 2007. január 1-e után született és homozigóta formájában hordozza ezt az örökletes genetikai terheltséget, úgy az AQHA megtagadja annak regisztrációját és kizárja a nyilvántartásába vételétől.

A tenyésztésre használt állatoknak meg kell felelnie a mindenkori hatályos állategészségügyi előírásokban foglaltaknak.

Magyarországi egyesületi tenyésztésbevitel feltételei:

- a mén adott évben tölti min. 3. életévét

- mén az AQHA által kiadott tenyésztésbevételi engedéllyel rendelkezik
- tulajdonosa az éves országos tenyészszemlén bemutatja és a tenyésztésvezető rögzíti az egyesület adatbázisában vagy az egyesület számára elektronikus úton eljuttatja a mén származását igazoló dokumentumokat (eredeti 4 ösi soros AQHA származási lap és lóútlevelel 1-5. oldalának másolata). tulajdonosa a tenyészszemlén bemutatja és tenyésztésvezető rögzíti az egyesület adatbázisában vagy az egyesület számára elektronikus úton eljuttatja a mén DNS teszt meglétének igazolását (a DNS alapú származás ellenőrzést kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel. Az egyed DNS markere az AQHA szellemi tulajdonát képezi, amelyet magyarországi tenyésztésbe vételkor az Egyesület tenyésztésvezetője kér meg az AQHA-tól a mellékelt 5. számú nyomtatványon keresztül és továbbít a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal számára a magyarországi közhiteles nyilvántartásba vétel és mének esetében a tenyésztési engedély alapján a főtörzskönyvi szám megigénylése céljából.
- tulajdonosa az éves országos tenyészszemlén bemutatja és tenyésztésvezető rögzíti az egyesület adatbázisában vagy az egyesület számára elektronikus úton eljuttatja a mén genetikai úton öröklődő betegségekre való szűrésének eredményét (ún. „5 panel teszt” megléte a hatályos AQHA szabályzatnak megfelelően a tenyésztésbevétel feltétele. Ezen betegségek: GBED, HYPP, MH, PSSM1, HERDA. A szűrést kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel).
- a tenyésztésbevételi kérelem egyesülethez való beküldése személyesen vagy elektronikus úton az egyesületi nyomtatványon keresztül
- tulajdonos/kérelmező által az éves egyesületi tagdíj befizetése
- tulajdonos/kérelmező által a tenyésztésbevételi kérelem díjának befizetése (adott ménre vonatkozó egyszeri díj)
- állatorvosi igazolás a herék helyzetéről, állapotáról és a fogazatról (esetleges harapási rendellenességekről)

A fentiek meglétét és elbírálását követően az Egyesület dönt a mén tenyésztésbe vételének engedélyezéséről, hiánypótlási felszólításról vagy elutasításáról, amelyről a tulajdonost írásban értesíti a kérelem kézhezvételét követően 15 naptári napon belül.

A tulajdonos kötelessége és költsége a mén fedeztetési engedélyének kiváltása minden soron következő évre amennyiben a mént tenyésztésben szeretné tartani. Adott ménre vonatkozó éves fedeztetési engedélyt az éves egyesületi tagdíj és adott évre érvényes fedeztetési engedély díjának befizetésével egyidejűleg kapja meg, amely adott év január 1- december 31. között érvényes.

Osztályba sorolás:

Az egyesület tenyésztői bíráló bizottsága a küllemi- és mozgásbírálata, származás ellenőrzés, versenyeredmények, utódok száma (fedezőmén utód, tenyészkanca utód) illetve azok versenyeredményei alapján az alábbi osztályokba sorolja a tenyészmén/tenyészmen-jelöltet:

1. Elfogadott mén
2. Javasolt mén
3. Elit mén

A mének fenti módon való osztályozását a tenyésztői bizottság évente felülbírálja és egyes mének magasabb vagy alacsonyabb kategóriába kerülhetnek pl. sportteljesítményük vagy ivadékaik kiemelkedő vagy éppen gyenge minősége alapján. Indokolt esetben a tenyésztési engedély megvonása is lehetséges.

1. **Elfogadott mén** besorolást nyer az a mén, amely a küllemi-és mozgásbírálaton, származás ellenőrzésen a lehetséges összes 100 pontból (7. sz. melléklet: Bírálati lap) legalább 70 pontot szerez.
2. **Javasolt mén** besorolást nyer az a mén amely a küllemi-és mozgásbírálaton, származás ellenőrzésen a lehetséges összes 100 pontból legalább 80 pontot szerez.
3. **Elit mén** besorolást nyer az a mén amely a küllemi-és mozgásbírálaton, származás ellenőrzésen a lehetséges összes 100 pontból legalább 85 pontot szerez és rendelkezik minősített fedezőmén utóddal és/vagy minősített tenyészkanca utóddal és/vagy nemzetközi versenyeredménnyel és/vagy utódjai rendelkeznek nemzetközi versenyeredménnyel.

A minősítésekhez az alapadatokat a tulajdonos szolgáltatja és a minősítést az Egyesület Tenyésztői Bizottsága végzi el az évi országos, nyílt tenyészszemlén vagy a tulajdonos által digitális formában kérvényezett tenyésztési engedély feltételei alapján.

II. Kancák

Az AQHA érvényes Tenyésztési Programja szerint minden olyan kanca tenyésztésbe vonható, amely az AQHA nyilvántartásában szerepel, függetlenül attól, hogy nemkívánatos genetikai hibákkal, vagy tulajdonságokkal terhelt-e avagy sem. A fedezetéssel kapcsolatos korlátozó intézkedések meghozatalára csak az AQHA jogosult amelyet az Egyesület maradéktalanul követ és betart. A tenyésztésre használt kancák esetében minden esetben kötelező az AQHA által kiadott származási lap és a kanca tenyészállatként történő nyilvántartásba vétele. Ezen engedélyek hiánya esetén az adott kanca Magyarországon tenyésztésre nem használható.

Az Egyesület által meghatározott tenyésztésbevitel feltételei:

- kanca AQHA által tenyészállatként történő nyilvántartásba vétele (a DNS alapú származás ellenőrzést kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel)
- tenyésztésbeviteli kérelem Egyesülethez való beküldése személyesen vagy elektronikus úton az egyesületi nyomtatványon keresztül
- tulajdonos/kérelmező által az éves egyesületi tagdíj befizetése
- tulajdonos/kérelmező által a tenyésztésbeviteli kérelem díjának befizetése (adott kancára vonatkozó egyszeri díj)
- kanca elbírálása és osztályba sorolása

Osztályba sorolás:

Az egyesület tenyésztői bíráló bizottsága a küllemi-és mozgásbírálat, származás ellenőrzés, versenyeredmények, utódok száma (fedezőmén utód, tenyészkanca utód) illetve azok versenyeredményei alapján az alábbi osztályokba sorolja a kancát:

1. Tenyészkanca
2. Elit kanca
3. Szuperelit kanca

A kancák fenti módon való osztályozását az egyesület tenyésztői bizottsága évente felülbírálja és egyes kancák magasabb vagy alacsonyabb kategóriába kerülhetnek pl. sportteljesítményük vagy ivadékaik kiemelkedő vagy éppen gyenge minősége alapján.

1. **Tenyészkanca** besorolást nyer az a kanca, amely a küllemi-és mozgásbírálaton, származás ellenőrzésen a lehetséges összes 100 pontból (7. számú melléklet: Bírálati lap) legalább 70 pontot szerez alapminősítésen.
2. **Elit kanca** besorolást nyer az a kanca amely a küllemi-és mozgásbírálaton, származás ellenőrzésen a lehetséges összes 100 pontból legalább 80 pontot szerez alapminősítésen és legalább 3 megszületett csikója minősített elit kanca vagy fajtájában tenyésztésre javasolt mén.
3. **Szuperelit kanca** besorolást nyer az a kanca amely a küllemi-és mozgásbírálaton, származás ellenőrzésen a lehetséges összes 100 pontból legalább 85 pontot szerez alapminősítésen és legalább egy ivadéka valamely sportág országos bajnokságában vagy ennek megfelelő szintű nemzetközi versenyen helyezett.

A minősítésekhez az alapadatokat a tulajdonos szolgáltatja és a minősítést az egyesület Tenyésztői Bizottsága végzi el az évi országos, nyílt tenyészszemlén vagy a tulajdonos által digitális formában kérvényezett tenyésztési engedély feltételei alapján.

5. A fajta szelekciójának rendje

Az AQHA érvényes Tenyésztési Programja szerint a QH fajta szelekciójával kapcsolatos korlátozó intézkedések meghozatalára csak az AQHA jogosult amelyet az Egyesülete maradéktalanul követ és betart.

A párosítási terv készítésének elvei

Valamennyi a hazai egyesületi adatbázisban nyilvántartott tenyészérett (3 év feletti) kancáról adott év február 15-ig párosítási tervet kell készíteni. A párosítási terv nem más, mint egy szándéknyilatkozat, amelyben a kanca tulajdonosa közli az egyesületi tenyésztésvezetővel, hogy az elkövetkezendő fedeztetési időben mely kancáit kívánja tenyésztésben tartani és ezeket mely ménnel kívánja fedeztetni. A szakszerű párosításhoz az egyesület a kancatulajdonos kérésére (egyesületi tag) szakmai segítséget nyújt.

a) Tenyésmén-jelöltek szelekciója

Az AQHA érvényes Tenyésztési Programja szerint minden olyan állat tenyésztésbe vonható, amely az AQHA nyilvántartásában szerepel, függetlenül attól, hogy nemkívánatos genetikai hibákkal vagy tulajdonságokkal terhelt-e avagy sem. A fedeztetéssel kapcsolatos korlátozó intézkedések meghozatalára csak az AQHA jogosult amelyet az Egyesület maradéktalanul követ és betart.

A tenyésmén-jelöltek szelekciója az egyesületi éves, országos tenyészszemlén vagy elektronikus úton beadott kérelem után történik. A szelekció alapja a származás elbírálása, a küllemi – és mozgásbíráló, viselkedésbíráló, saját és ivadékok száma és versenyeredményei, mely alapján a tenyésmén-jelöltet az egyesület osztályba sorolja vagy tenyésztésbe vételét megtagadja.

Az alább felsorolt rendellenességeket és a lótenyésztésben általánosan nemkívánatosnak tartott tulajdonságokat és genetikai hibákat a törzskönyvben, a hazai egyesületi adatbázisban és a származási lapon, valamint a lóútlevélben is fel kell tüntetni, attól az időponttól kezdődően, amelytől az adott hiba illetve tulajdonság ismertté vált. Az ilyen tulajdonságok valamelyike vagy több ilyen tulajdonság együttes megléte nem zárja ki, hogy az adott lovat tenyésztésre lehessen használni.

a.) Harapási rendellenességek: csukafogazat, pontyfogazat - nem zárt kapcsolódás a felső és az alsó - középső metszőfogak között, akár kis mértékben, akár túlzott mértékben jelentkeznek. Hatályos az 1992. január 1-én vagy ezt követően született csikók esetében.

b.) Cryptorchid-jelleg (rejtettheréjűség) - kevesebb, mint két látható, a herezacskóba leszállt here. Hatályos az 1998. január 1-én vagy ezt követően született csikók esetében.

c.) Hyperkalémiás Periódikus Paralízis (HYPP – Hyperkalemic Periodic Paralysis): olyan örökléses bántalom, amely izomrángással, izomgyengeséggel, illetve súlyos esetben elhullással jár. A jelenlegi kutatási eredmények szerint az IMPRESSIVE (AQHA regisztrációs száma: 0767246) nevű mén leszármazottainál jelentkezhet ez a genetikai örökletes terheltség. Hatályos az 1998. január 1-én vagy ezt követően született olyan csikók esetében, amelyek származásában fellelhető az IMPRESSIVE (AQHA regisztrációs száma: 0767246) nevű mén; ez esetben az AQHA a HYPP terheltség genetikai szűréséhez köti a csikó regisztrációját; amennyiben a csikó 2007.január 1-e után született és homozigóta formájában hordozza ezt az örökletes genetikai terheltséget, úgy az AQHA megtagadja annak regisztrációját és kizárja a nyilvántartásába vételétől.

A tenyésztésre használt állatoknak meg kell felelnie a mindenkor hatályos állategészségügyi előírásokban foglaltaknak.

b) Tenyészkanca-jelöltek szelekciója

Az AQHA érvényes Tenyésztési Programja szerint minden olyan kanca tenyésztésbe vonható, amely az AQHA nyilvántartásában szerepel, függetlenül attól, hogy nemkívánatos genetikai hibákkal vagy tulajdonságokkal terhelt-e avagy sem. QH fajtájú kancák tenyésztését korlátozó intézkedések meghozatalára csak az AQHA jogosult amelyet az Egyesület maradéktalanul követ és betart.

A tenyészkanca-jelöltek szelekciója az egyesületi éves, országos tenyészszemlén vagy elektronikus úton beadott kérelem után történik. A szelekció alapja a származás elbírálása, a küllemi – és mozgásbírálát, viselkedésbírálát, saját és ivadékok száma és versenyeredményei, mely alapján a tenyészkanca-jelöltet az egyesület osztályba sorolja vagy tenyésztésbe vételét megtagadja.

Az alább felsorolt rendellenességeket és a lótenyésztésben általánosan nemkívánatosnak tartott tulajdonságokat és genetikai hibákat a törzskönyvben, a hazai egyesületi adatbázisban és a származási lapon, valamint a lóútlevélben is fel kell tüntetni, attól az időponttól kezdődően, amelytől az adott hiba illetve tulajdonság ismertté vált. Az ilyen tulajdonságok valamelyike vagy több ilyen tulajdonság együttes megléte nem zárja ki, hogy az adott lovat tenyésztésre lehessen használni.

a.) Harapási rendellenességek: csuka fogazat, pontyfogazat - nem zárt kapcsolódás a felső és az alsó - középső metszőfogak között, akár kis mértékben, akár túlzott mértékben jelentkeznek. Hatályos az 1992. január 1-én vagy ezt követően született csikók esetében.

b.) Hyperkalémiás Periódikus Paralízis (HYPP – Hyperkalemic Periodic Paralysis): olyan örökléses bántalom, amely izomrángással, izomgyengeséggel, illetve súlyos esetben elhullással jár. A jelenlegi kutatási eredmények szerint az IMPRESSIVE (AQHA regisztrációs száma: 0767246) nevű mén leszármazottainál jelentkezhet ez a genetikai örökletes terheltség. Hatályos az 1998. január 1-én vagy ezt követően született olyan csikók esetében, amelyek származásában fellelhető az IMPRESSIVE (AQHA regisztrációs száma: 0767246) nevű mén; ez esetben az AQHA a HYPP terheltség genetikai szűréséhez köti a csikó regisztrációját; amennyiben a csikó 2007.január 1-e után született és homozigóta formájában hordozza ezt az örökletes genetikai terheltséget, úgy az AQHA megtagadja annak regisztrációját és kizárja a nyilvántartásába vételétől.

A tenyésztésre használt állatoknak meg kell felelnie a mindenkori hatályos állategészségügyi előírásokban foglaltaknak.

6. Tenyészmének használata

a) A ménék tenyésztési/termékenyítési engedélye kiadásának tenyésztési és állategészségügyi feltételei

Tenyésztésre csak tenyésztési engedéllyel rendelkező mén használható.

Az Egyesület által meghatározott tenyésztésbeviteli feltételei:

- mén az AQHA által kiadott tenyésztésbeviteli engedéllyel és osztályba sorolással rendelkezik
- tulajdonos az éves országos tenyészszemlén bemutatja és tenyésztésvezető rögzíti az egyesület adatbázisában vagy az egyesület számára elektronikus úton eljuttatja a mén származását igazoló dokumentumokat (eredeti 4 ősi soros AQHA származási lap és lóútlevelel 1-5. oldalának másolata). tulajdonos a tenyészszemlén bemutatja és tenyésztésvezető rögzíti az egyesület adatbázisában vagy az egyesület számára elektronikus úton eljuttatja a mén DNS teszt meglétének igazolását (a DNS alapú származás ellenőrzést kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel. Az egyed DNS markere az AQHA szellemi tulajdonát képezi, amelyet magyarországi tenyésztésbe vételkor az Egyesület tenyésztésvezetője kér meg az AQHA-tól a mellékelt 5. számú nyomtatványon keresztül és továbbít a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal számára a magyarországi közhiteles nyilvántartásba vétel és ménék esetében a tenyésztési engedély alapján a főtörzskönyvi szám megigénylése céljából.
- tulajdonos az éves országos tenyészszemlén bemutatja és tenyésztésvezető rögzíti az egyesület adatbázisában vagy az egyesület számára elektronikus úton eljuttatja a mén genetikai úton öröklődő betegségekre való szűrésének eredményét (ún. „5 panel teszt” megléte a hatályos AQHA szabályzatnak megfelelően a tenyésztésbeviteli feltétele. Ezen betegségek: GBED, HYPP, MH, PSSM1, HERDA. A szűrést kizárólag az AQHA által akkreditált labor végezheti el a tulajdonos kérésére és költségére, AQHA-n keresztül történő, hivatalos weboldalukról letölthető formanyomtatványon való megrendeléssel).
- tenyésztésbeviteli kérelem egyesülethez való beküldése személyesen vagy elektronikus úton az egyesületi nyomtatványon keresztül
- tulajdonos/kérelmező által az éves egyesületi tagdíj befizetése
- tulajdonos/kérelmező által a tenyésztésbeviteli kérelem díjának befizetése (adott ménre vonatkozó egyszeri díj)

A fajta fenntartása során a természetes fedezetés mellett megengedett a mesterséges termékenyítés is. Az egyesület csak azon méneket engedélyez mesterséges termékenyítés által történő tenyésztésre, amelyet a AQHA engedélyezett, valamint megfelel az Európa Unió és hazai állategészségügyi jogszabályoknak.

A mesterséges termékenyítésre csak hivatalosan elismert mesterséges termékenyítő állomáson termelt, mesterséges termékenyítésre alkalmasnak minősített mén ondója használható. A mesterséges termékenyítést végző személynek rendelkeznie kell az illetékes hatóságtól és törzskönyvező szervezettől kiváltott dokumentációkkal, amelyekbe köteles a termékenyítést a vonatkozó előírásoknak megfelelően bejegyezni. Mesterséges termékenyítés történhet helyben vett friss ondóval, hűtött és fagyasztott termékenyítő anyaggal. Elfogadott az embrió átültetés is, ha egyébként a vonatkozó szabályok betartásával történik. A mesterséges termékenyítés, az embrió átültetés, mint biotechnológiai eljárás igénybe vétele segíti az egységes tenyésztési program megvalósítását, ezáltal a folyamatos genetikai fejlődést szolgálja.

A méntulajdonos az AQHA felé leadott éves fedezetési jelentésben (Stallion Breeding Report) köteles nyilvánvaló különbséget tenni azon kancák között, amelyeket szállított, hűtött spermával, illetve egyéb módon (friss spermával a helyszínen, kézből történő fedezetéssel vagy legelőn való, háremben történő fedezetéssel) termékenyítettek. A méntulajdonos az AQAH felé leadott éves fedezetési jelentést

másolatban az Egyesület részére is köteles megküldeni.

Állategészségügyi feltételek:

A fedeztetés általános feltétele a takonykórtól, tenyészbenaságtól, fertőző kevésvérüségétől való mentesség, a vírusos lóinfluenza és rhynopneumonitis elleni vakcinázás hivatalos igazolása, valamint állatorvosi igazolás a kanca egészségéről és fedeztethetőségéről.

Mindkét here ép és elég fejlett, a termékenyítő anyag megfelel az alkalmassági előírásoknak,

A ménnek termékenyítő anyaga mentes a vírusos arteritis kórokozójától.

A mesterséges termékenyítés lehetőséget kínál a tudatos apaállat-választásra, sőt a tudatos apaállat előállítását is lehetővé teszi a jól megválasztott örökítési anyag, vagy akár embrió.

A mesterséges termékenyítésre kijelölt apaállatnak is rendelkeznie kell a méneskönyvben meghatározott származással, származásazonosító jelzéssel, a mindenkor hatályos állategészségügyi előírásokkal, kiegészülve a származásellenőrzéshez elengedhetetlen DNS polimorfizmus ismerettel, a tenyésztésre való alkalmasság szaporodásbiológiai megítéléshez szükséges vizsgálatokkal.

A fedeztetési állomáson a mén a jó gazda gondosságával kell tartani és ápolni. Megtagadható a tenyésztési engedély kiadása, ha bebizonyosodik, vagy okkal feltételezhető ennek ellenkezője. A jó gazda gondosságának elve magában foglalja a mén egyedi, elkülönített tartását, napi rendszeres mozgását, vagy több órás szabad mozgási lehetőségének megteremtését. Nem kerülhető meg e vonatkozásban az állategészségügyi gondoskodás sem.

b) Import mének használatának szabályai

A fajta hazai genetikai bázisának sokszínűségét az ismételt importok segítik, javítják.

További előnye és szükségszerűsége a tenyészállat-importoknak a genetikai sodródás megakadályozása, vagy legalábbis elenyésző mértékűre csökkentése.

Tenyésztéshigiéniai értelemben nincs különbség a hazai tenyésztésű és Magyarországra importált mének használatát illetően.

A tenyésztési engedéllyel nem rendelkező import mének használatára a hazai tenyésztésű ménekkel azonos szabályok vonatkoznak. Amennyiben a mén fajtájában tenyésztési engedéllyel rendelkezik, az Egyesület bemutatás után dönt a mén engedélyezéséről a fajtájában.

Import tenyészment tenyésztésre csak honosítás után lehet használni. A tenyésztés megkezdése előtt a tenyésztési hatósághoz be kell nyújtani a mén DNS-kártyáját.

c) A szaporítóanyag minőségi követelményei

A mesterséges termékenyítő állomásokon forgalmazott szaporító anyagnak meg kell felelni a vonatkozó nemzetközi és hazai állategészségügyi és állattenyésztési jogszabályok előírásainak. Mesterséges termékenyítésre csak hivatalosan elismert mesterséges termékenyítő állomáson álló, mesterséges termékenyítésre alkalmasnak minősített mén termékenyítő anyaga használható. Mesterséges termékenyítésre olyan QH mén kerülhet, amely maradéktalanul megfelel a mesterséges termékenyítésre használni kívánt ménekkel szemben támasztott állategészségügyi követelményeknek és az Egyesület által jóváhagyott mén.

A forgalomba hozott termékenyítő anyag minőségéért a forgalmazó felel. E tekintetben felelősség a fajtafenntartó tenyésztő szervezetet vagy/és a mén tulajdonosát felelősség nem terheli. A forgalomba hozható sperma minőségét jogszabályok rögzítik.

Külföldről behozott szaporítóanyag használata esetében a szaporítóanyagnak állategészségügyi és minőségi tanúsítvánnyal kell rendelkeznie. A szaporítóanyagot valamely magyarországi mesterséges termékenyítő állomásra be kell jelenteni, és honosítani kell, a tenyészment honosításához hasonlóan.

7. Egyesületi nyilvántartások és igazolások rendje

Az egyesületi nyilvántartás hitelességének alapfeltétele a megfelelő szintű adatszolgáltatás a tagok részéről az egyesület felé.

A tagok által benyújtott jelentések:

a) Állomány nyilvántartás jelentés

A tagok/tulajdonosok/tartók évente, a fedeztetési szezon előtt, tárgyév február 15-ig kötelesek az egyesület tenyésztésvezetőjének megküldeni, ami tartalmazza a nyilvántartott kancák és tenyészmének nevét és azonosítóját.

b) Párosítási terv

Az állomány nyilvántartással egyidejűleg tárgyév február 15-ig a tag/tartó/tulajdonos megküldi az adott évi párosítási tervet. A párosítási tervet akkor is be kell küldeni, ha a kanca nem kerül fedeztetésre/termékenyítésre.

c) Tenyésztési (fedeztetési) engedély méneknek

Az állomány nyilvántartással egyidejűleg tárgyév január 31-ig a tulajdonos megküldi az adott évi tenyésztési engedély kérelmet a ménjére.

d) Változás bejelentés

A tagok/tulajdonosok/tartók kötelessége jelenteni az egyesületnek az egyed

- elhullását
- ivartalanításának tényét és idejét

amely adat aztán az egyesület kérésére az MLOSZ-en keresztül a központi állattenyésztési adatbázisban frissítésre kerül.

Az Egyesület által vezetett nyilvántartások:

a) Partner (tag/tulajdonos/tartó) nyilvántartás (és KKV nyilvántartás)

Az Egyesület tenyésztésvezetője az egyesület tagjairól/tulajdosokról/tartókról nyilvántartást vezet (név, születési hely és idő, anyja neve, lakcím, levelezési cím, e-mail cím, telefonszám). A nyilvántartás adatait folyamatosan frissíti, naprakész állapotban tartja. A tagnyilvántartás része a KKV státusz nyilvántartása. Az adatok hitelességéért, beleértve a KKV státuszt is, az adatszolgáltató, vagyis a tartó/tulajdonos vállal felelősséget. A nyilvántartás adatainak kezelésére a hatályos adatvédelmi törvény vonatkozik.

b) Állomány nyilvántartás

A tenyésztésvezető az egyesületi adatbázisban az állományról folyamatos nyilvántartást vezet és azt naprakész állapotban tartja. Az állomány nyilvántartás tartalmazza a ló nevét, azonosító számát, UELN kódját, transzponder kódját, tenyésztőjét, tulajdonosát és tartóját. Az állomány nyilvántartás része minden évben a megszületett és bejelentett csikók nyilvántartása. A nyilvántartásról évente egy alkalommal (az éves közgyűlésre) összesítőt készít. Ezen adatot az egyesület köteles minden év március 31-ig megküldeni

az AQHA részére.

Az esetleges változásokról az egyesület a megfelelő nyomtatványon keresztül értesíti az MLOSZ-t.

c) Csikószám nyilvántartás

A tenyészeredmény bejelentő lapok alapján kiadott csikószámok jegyzéke. Nyilvántartása folyamatos, a tenyésztésvezető által.

d) Fedeztetés nyilvántartás

A QH kanca állomány fedeztetésének dokumentálását az Egyesület tenyésztésvezetője végzi és közli a tényadatokat az ezzel megbízott magyarországi szervezettel digitális formában (e-mailben vagy adathordozón).

e) Pályázati igazolások nyilvántartása

A tagok részére kiadott pályázati igazolások egy példányát lefűzve, évenként irattárazva tartja nyilván a tenyésztésvezető.

8. Országos állattenyésztési adatbázisba történő adatküldés módja és rendje

A tenyésztőkkel történt állományegyeztetés után az Egyesület folyamatosan vezeti az állományban lévő kancák listáját. Az adott évben tenyésztésre engedélyezett mének tulajdonosai részére az Egyesület kiadja a tenyésztési engedélyeket és megkötöti a fedeztetési szerződéseket. A fedeztetési állomások jelentései alapján a fedeztetéseket továbbítja az MLOSZ részére hogy az országos állattenyésztési adatbázisban rögzítse azokat. A jelölendő csikók esetén az Egyesület tenyésztésvezetője, vagy megbízottja (állatorvos, lótenyésztési felügyelő) elvégzi a csikójelöléseket, melyek aztán az országos állattenyésztési adatbázisba rögzítésre kerülnek.

9. A fajta népszerűsítése

A fajta népszerűsítése az Egyesület teljes tagságának érdeke és erkölcsi kötelessége. Az Egyesület saját költségvetéséből az alábbi módon népszerűsíti a QH fajtát:

- egyesületi rendezvények
- tenyészszemle
- időszakos kiadványok megjelentetése
- honlap üzemeltetés.

10. A tenyésztők tenyésztői munkájának elismerése

Az Egyesület a kimagasló tenyésztői munkát arany, ezüst vagy bronzpatkós cím odaítélésével ismeri el. A díjat az Egyesület vezetősége ítéli meg, melynek átadása az éves közgyűlésen történik. A díj erkölcsi elismerés, pénzdíjazással nem jár. A közgyűlésen lehetőség van a tagok munkáját egyéb különdíjakkal is elismerni.

11. A fajta tenyésztési programjának megvalósításában résztvevő szervezetek kapcsolatrendszere és ezek feladatai

a) Tenyésztőszervezet

Felel a Tenyésztési Program megvalósításáért, a fajtafenntartói kötelezettségek ellátásáért.

b) Faji szövetség

Ellátja a fajta érdekképviselését a többi fajtaéval egyidejűleg. Szolgáltató irodája megbízási szerződés alapján elvégzi a tenyésztőszervezet által rábízott feladatokat.

c) Tenyésztési hatóság

Felügyeli a tenyésztő szervezet szabályos működését és hitelesíti a tenyésztési adatokat.

d) Mesterséges termékenyítő állomások, sperma forgalmazók

A tenyésztési programban foglaltak szerint részt vesznek a fajtafenntartói feladatokban, a törzskönyvi nyilvántartási szerződés alapján eleget tesznek adatszolgáltatási kötelezettségeiknek.

e) Oktatási- kutatási intézmények

Megbízási szerződés alapján részt vesznek/vehetnek a törzskönyvi adatok feldolgozásában, a genetikai bázis feltérképezésében, és minden egyéb, a tenyésztési program sikeres megvalósítását szolgáló kutatói, tudományos munkában.

12. Záró rendelkezések

A Tenyésztési Programot a közgyűlés elfogadta Kiskunfélegyházán, 2024. január 5-én.

A jelen Programban nem szabályozott kérdések tekintetében az Egyesület Alapszabálya szerint kell eljárni.

13. Mellékletek

- Együttműködési/megbízási szerződések a Tenyésztési Program végrehajtásában együttműködő szervezetekkel
- Küllemi bírálati nyomtatvány tenyésztésbe vételhez
- Származási igazolás kérelem nyomtatvány
- Tenyésztésbe vételi kérelem nyomtatvány
- Párosítási terv szándéknyilatkozat
- Fedeztetési engedély kérelem nyilatkozat
- Állománybejelentő
- Honosítási igazolás
- Import ló honosítási kérelme